

0.- Θά μεταδοθῇ ἡ λαογραφικὴ ἐμπομπὴ τοῦ σταθμοῦ μας " Ποντιακοὶ ἀντι-
λαῶι ", πού γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.
Μηρσικὴ ἐπιμέλεια *Πραιλῆ Κοιοζίδης.

..... τὸ σῆμα σβῆνει

0.- Ἡ ὑπεράσπιση τῆς τιμῆς στὸν Πόντο ἦταν συνυφασμένη μὲ τὴν ζωὴ καὶ
τὸν θάνατο. Ὁ ἥρωϊσμός τοῦ παντός τῆς γυναίκας, νὰ ὑπερασπίζεται τὴν
τιμὴ της, ἦταν ἀπαράμιλλος. Ἡ Παντία γυναίκα ἔμενε πιστὴ στὸν συζυγικὸ
δεσμό, ὅ,τι κι' ἂν συνέβαινε. Στὸν Πόντο ἔζησαν πολλές Πηνελόπεις.

Τὴν ἱστορίαν, πού θά σᾶς ποῦμε σέ λίγο, μᾶς τὴν ἔσωσε ἡ Παράδοση.
Εἶναι τραγικὴ στ' ἀλήθεια.

Κάποιος Σουρμεναῖος ὀνόματι Περιελῆς καί κάποια Κρωναία, ἡ ὁμορ-
φη Ἀντιγόνη, ποίος ξέρει ποῦ γνωρίστηκαν, στὸ πανηγύρι τῆς Σουμελᾶ ἢ
σέ ἄλλο πανηγύρι, ἀγάπησαν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο καί μιὰ εὐλογημένη μέρα στε-
φανώνονται στὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολά, τῆς Τραπεζούντας τὸ ἔτος 1913.
Τρισευτυχισμένο τὸ ἀντρώγυνο ἐγκατατάσσεται στὸ συνοικισμό Διαφούντα.
Ἐκεῖ φέρνουν στὸν κόσμον ὁ Περιελῆς καί ἡ Ἀντιγόνη ἓνα χαριτωμένο
κοριτσάκι, τὴν Σοφούλα. Ὅμως μετὰ τὴ γέννησίν της, ὕστερα ἀπὸ λίγες μέ-
ρες ἐπιστρατεύεται ὁ Περιελῆς ἀπὸ τὴν Τουρκερικὴ Κυβέρνηση. Ἡ γυναίκα
τοῦ δοκιμάζει πολλές στερήσεις. Αὐτὸ δίνει ἀφορμὴ σ' ἓνα Τοῦρκο τῆς γε-
τονιάς, νὰ τὴν ἐπιβουλευτῇ.

Μιὰ νύχτα ὁ καιροσκοπὸς τῆς ἀνάγκης ρίχνει μέσα στὸ σπῖτι τῆς
Ἀντιγόνης, πού τὴν ἔδερνε ἡ φτώχεια, ἓνα φάκελλο μὲ χρήματα καί τὴν ἐ-
πομένη πᾶ μεσάνυχτα κατορθώνει καί τρυπώνει στὸ δωμάτιό της. Ἡ Ἀντι-
γόνη ἀντιμετώπισε τὴν κατάσταση σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιταγὴ τῆς συνειδή-
σεώς της, ἡ ὁποία ξεσηκώθηκε σὰν ἔφερε στὸ νοῦ της, τὸν ἀγαπημένο της
σύζυγο, τὸν Περιελῆ. Θολώνει τὸ μυαλό της καί φονεύει τὸν ἐκβιαστή.
Παίρνει τὴ Σοφούλα της καί τὴν ἴδια νύχτα ἐξαφανίζεται. Γιὰ τὴν τιμὴ
της, ἔγινε φόνισσα, μὰ τώρα, πῶς νὰ ζήσει μὲ τὸν κόσμον αὐτῇ, πού ἀφήρεσε
ἀνθρώπινη ψυχὴ; Τὴ τιμωρία ἄρα γε νὰ τῆς βάλλωμε, ρωτώντας τὴν συνείδη-
σὴ μας;

..... Λ Υ Ρ Α

Ἡ τραγική Ἀντιγόνη μέ τήν κορούλα της, τήν Σοφούλα, περνοῦν τή ζωή τους μέσα σ' ἓνα κρυσφύγετο, κοντά στό Μοναστήρι τῆς Κρώμνης καί τό ἤξερε αὐτό ὁ μοναδικός καλόγηρος Παπαστέφανος, ὁ ὁποῖος ἀσφαλῶς τῆς ἔδινε τά ἀπαραίτητα πρός τό ζῆν.

Πῶς μεγάλωνε ἡ καιόμοιρη καί τραγική μάνα τό μικρό της κοριτσάκι μέσα στό σκοτεινό κρυσφύγετο; Περνάει ὁ καιρός καί ὕστερα ἀπό 6 χρόνια, στίς 18 Ἰουνίου τοῦ 1919, βρῆσκουν τήν Ἀντιγόνη νεκρή μέσα στήν ~~ἀντίπετη~~ σπηλιά της. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Περικληῆς γύρισε ἀπό τό στρατό. Ὅταν πῆγε καί βρῆκε νεκρή τήν γυναῖκα του καί φυσικά ἔμαθε ὅλα τά καθέκαστα, δέν μποροῦσε νά διαλέξῃ ἄλλο δρόμο, ἀπό ἐκεῖνον πού θά τόν ὀδηγοῦσε κοντά της. Ἔτσι ἡ πεντάχρονη κορούλα τους, ἡ Σοφούλα, ἡ διπλορφανεμένη, μένει ἔρημη στόν κῆσμο. Τήν μεγαλώνουν ξένοι καί τήν προστατεύει ἡ θεία τοῦ Θεοῦ Πρόνοια. Ὡστόσο ἡ Σοφούλα κἀτι θυμᾶται ἀπό τήν τραγική της οἰκογενειακή ἱστορία.

..... Λ Υ Ρ Α

Πολλά μικρέσα ὀρφάνεφα, τόν κύρη μ' ἐλ θυμοῦμαι,
τή μάνα μ' ἐ' ἀνασπάλ' ἀτεν, λέγ' ἀτο καί λιγοῦμαι.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

0.-

Ἀκούσατε λοιπόν μιᾶ μικρή ἱστορία, πού τήν ἔσωσε ἡ Παράδοση καί πού ἦταν μιᾶ ἱστορία τιμῆς, ἀναφερομένη σέ μιᾶ ἐποχή ζωφερή, ~~σέ μιᾶ κατάσταση δραματική, ὅπου ὁ Ἑλληνισμός τοῦ Πόντου περνοῦσε τήν πιό σκληρή του δοκιμασία, ὅπου οἱ ἀλλόθρησκοι κατακτητές ἐπέδωκαν μέ κάθε τρόπο τόν ἐξευτελισμό τοῦ Γένους μας, τήν προσβολή τῆς θρησκείας μας, τόν ἐξαφανισμό τῆς φυλῆς μας.~~

Ἀλλά ἄς ξαναγυρίσωμε στήν ἱστορία τῆς μικρῆς Σοφούλας.

..... Λ Υ Ρ Α

Ἐπαίρανε με οἱ συγγενοί, ἔγνων ἔμε σήν Δράμαν,
ἀτολν κ' ἐπόρεσαν τ' ἐμόν, νά σταματοῦν τό κλάμαν.

Μέσα στήν παιδική ψυχή ζωγραφίστηκε ἀνάγλυφα τό δράμα τῆς οἰκογενείας, ἔγινε ἀνεξίτηλη ἀνάμνηση ὅλη ἡ ζωή τῆς σπηλιάς καί στό τέλος ὁ τραγικός θάνατος τῆς μάνας. Πῶς ν' ἀποδιώξῃ ἀπό τή σκέψη της ἡ μικρή Σοφούλα τοὺς ἐφιάλτες, πού τήν συντροφεύαν στόν ὕπνο της; Σάν ἀρρωσταίνει ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου, εὐκολα δέ γιατρεύεται.

Ἄς σὸ πολλά νό νούνιγμαν κι ἄς σὸ πολλά τό κλάμαν,
ἔναν ἡμέραν ἔβγαλα ἄς σὸ στομόπο μ' αἶμαν.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο.- Περνοῦν τὰ χρόνια καί ἡ δραματική ἱστορία τῆς Σοφούλας συνεχίζεται.

..... Λ Υ Ρ Α

Ὁ κύρη μ' ἄς σά Σούρμενα κι ἡ μάνα μ' ἄς σῇ Κρώμνη,
κι ἐγὼ ἄτώρα εὐρίσμαι ἀπὲς σὸ λανατόρι.

Ἔτσι συμβαίνει στὸν ἄνθρωπο. ~~Ἐν τῷ~~ δραματική ζωὴ κι ἂν κἀνη,
τὴν ἱστορία του θυμᾶται, τὴν κἀνει τραγούδι, γιὰ νὰ δώσῃ τροφὴ στὴν
παράδοση, τὴν αἰώνια αὐτὴ φωνή, πού ἀπηχεῖ τις χαρές καί τις λύπες
τοῦ λαοῦ, ~~ὅπου ἀπὸ Γενιά σὲ Γενιά σώζονται ὅλα, τίποτε δὲν χάνεται,~~
~~μένουν ὅλα ἀθάνατα.~~

Νά λοιπόν, ἡ ἥρωῖδα τοῦ δράματος, ἡ θρυλικὴ Σοφούλα, ξέρει καλὰ,
πὺς ἄρχισε ἡ ἱστορία τῆς ~~φαινητικῆς~~ *φαινητικῆς*

Ἐγὼ μικρέσα ὀρφάνεφα ἀπὸ μάνα καί κύρη,
τοί δύος ἐντάμαν ἔθαψαν σῇ Κρώμ' τό μαναστήρι.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ο.- Σᾶς μεταδώσαμε μιά δραματική ἱστορία ἀπὸ τις πολλές τοῦ λαοῦ μας,
πού τὰ στοιχεῖα της ὀφείλομε στὸν φίλο ἀκροατὴ μας Αὐξέντιο Ἀνδρο-
νικίδη - Μακεδονικῆς Ἀρμύνης 41 - Θεσ/νίκη, τὸν ὁποῖον καί εὐχαρι-
στοῦμε.

Ἀλλὰ ἡ ζωὴ δὲν εἶναι μόνο δραματική, ἔχει καί χαρές καί ξε-
φαντώματα. Καί ὁ πλεό βαρὺς πόνος γρήγορα ξεχνιέται, μένει μονάχα σὰν
ἱστορία.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἐδῶ κλείνει ἡ ἐμπομπή μας.

Κοντὰ σας καί πάλι τὴν ἐρχομένη Πέμπτη, αὐτὴ τὴν ὥρα.

..... Σ Η Μ Α

Μετεδόθη ἡ λαογραφικὴ μας ἐμπομπή " Ποντιακοὶ ἀντίλαλοι " .
Τό κείμενο ~~ἐγρ~~ᾶφε ὁ συνεργάτης μας Στάθης Εὐσταθιάδης.

..... τό ση̃μα σβήνει